

V ulicích měst jde mnohdy o přežití. Můžeme se ubránit útočníkovi, který je silnější než my? Jak na to? Učit se karate? Koupit si pistoli nebo revolver? Kolik stojí špičkový bodyguard? Co dělat v případě přepadení?

Text: Dušan Pokorný Foto: Isifa, MAFA, Zdeněk Kvíz a archiv

Zprávy o přepadení plní dnes a denně příslušné rubriky novin. To, že se něco takového ještě nestalo právě vám, není žádná záruka do budoucna. Co svým klientům radí ředitel jedné z našich špičkových soukromých detektivních kanceláří a bezpečnostních služeb Speciální operace Miroslav Pasterčík? „V první řadě jde o to, pokud možno zmírnit riziko přepadení. Vyhýbat se místům, třeba i podnikům, kde se pohybují skupiny lidí, od nichž by mohlo něco takového hrozit. Nevystavovat na odiv to, že mám peníze, třeba nechodit přehnaně bohatě oblečený – lidé, kteří vás mohou přepadnout či unést, dnes přesně odhadnou cenu toho, co máte na sobě. Při jízdě v autě vždy zamykat všechny dveře vozu. Bezpečnější je rozhodně jezdit v limuzíně než v roadsteru. O svou bezpečnost se starajte raději už předem. Řeknu vám to na příkladě. Obrátil se na nás klient, který půjčil jistě firmě několik milionů korun. Po roce se vrátil ze zahraničí a chtěl své peníze podle smlouvy zpět. Dotyčná firma mezitím ovšem zkrachovala a koupila ji i se závazky společnost jiná. Muže, který požadoval vyplacení peněz, unesla skupina lidí a donutila ho podepsat, že své peníze v pořádku obdržel. Když přišel za námi, už

se pohybuje od pěti set korun za hodinu na jednoho bodyguarda výše – podle nebezpečí, které klientovi hrozí. Některé firmy, jako třeba naše, dokážou poskytnout klientům bezpečí s minimálním zásahem do soukromí, kterého se občas obávají. V případě dlouhodobých kon-

všeho nejdůležitější. Dokážeme vytvářet modelové situace, při nichž se to klienti naučí. Jestliže si zachováte chladnou hlavu, máte i přehled o situaci. Můžete mluvit, abyste předešli fyzickému napadení, a přitom kontrolovat okolí. Důležité je nenechat se zatlačit do kouta, ke zdi a podobně, abys-

„Pamatujte, že téměř všechno, co máte u sebe, lze použít jako nouzovou zbraň.“

traktů, které našim klientům poskytujeme na půl roku i delší dobu, se cena samozřejmě snižuje – cena za špičkového osobního strážce se pak pohybuje od padesáti tisíc korun měsíčně.“

Pokud se ale člověk necítí ohrožen natolik, aby si objednal ochranu bodyguarda, nebo se bojí zásahu do svého soukromí, které takováto služba nutně s sebou nese,

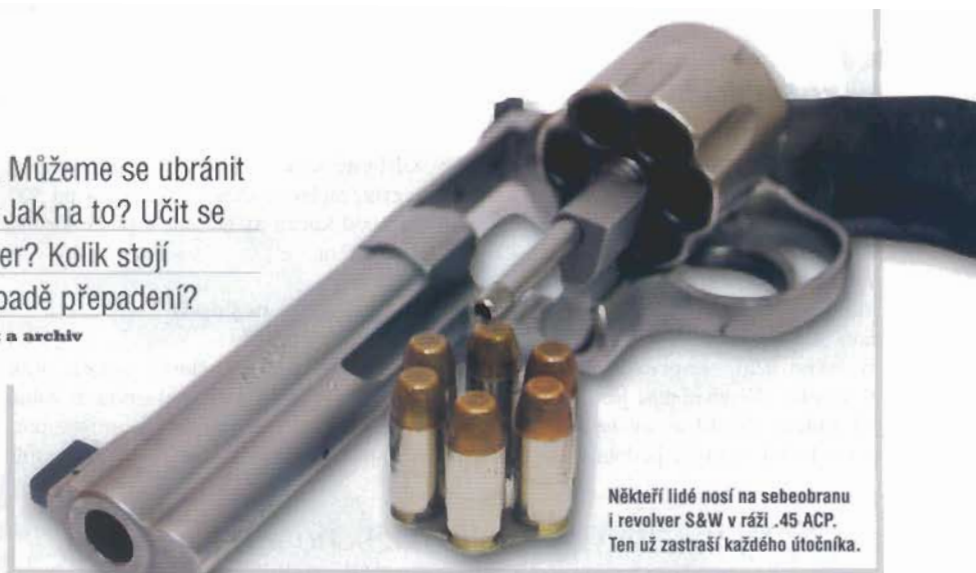
te měli možnost – pokud pozornost útočníka ochabne – utéct. Naši experti na boj zblízka vás naučí na modelových situacích základní možnosti blokování útoku, opět tak, abyste vyvedli agresora z konceptu a měli příležitost zmizet. Klienty učíme i základy zacházení se zbraněmi. Na nich je pak, aby se rozhodli, jak a které nabyté základní znalosti budou dále rozvíjet třeba v kurzech sebeobrany, nebo zda si pořídí zbraň. Není žádnou výjimkou, že si podobný výcvik objednávají některé firmy pro své zaměstnance.“

S tím, že nejdůležitější je zachovat si chladnou hlavu, souhlasí i podplukovník JUDr. Libor Kovárník z katedry krizového řízení Policejní akademie ČR: „Pokuste se s útočníkem mluvit, zkuste třeba předstírat, že hledáte peníze. Pamatujte přitom, že téměř všechno, co máte u sebe, lze použít jako nouzovou zbraň. Pokud je to možné, pak ve vhodném okamžiku agresorovi rozhodte zrakové vnímání. Můžete k tomu použít třeba aktovku, kterou ho uhodíte do obličeje, hodit po něm klíče, drobné mince, v noci třeba posvítit do očí miniaturní baterkou s LED diodou na klíčenice. Jde o to, abyste ho na chvíli dezorientovali a měli možnost k útoku nebo obraně. Jestliže nejste opravdu dobře vycvičení v nějakém druhu sebeobrany, rozhodně s útočníkem nebojujte, ale utíkejte pryč a křičte nikoliv o pomoc, ale raději hoří a podobně.“

musíte umět

se nedalo nic dělat – jen mu doporučit, aby se obrátil na policii. Tedy, pokud víte, že budete třeba několik dní v ošidné situaci, nebo jen chcete, aby jednání, které máte před sebou, proběhlo opravdu v klidu a mohl jste se na ně plně soustředit, je rozhodně lepší obrátit se na některou z firem, která vám poskytne osobního strážce nebo skupinu odborníků, kteří vás kryjí během kritické situace. Cena za takovou ochranu

může se zúčastnit některého z kurzů, jež Speciální operace pro své klienty pořádají a na nichž je cvičí odborníci, většinou bývalí členové speciálních zásahových jednotek policie. „Jedná se o intenzivní kurzy zvládání nebezpečných situací,“ vysvětluje Miroslav Pasterčík. „Během čtyř dnů naučíme člověka základům zvládání krizových situací. Především jde o ovládnutí stresu, šoku z toho, že je člověk ohrožen. To je ze

Někteří lidé nosí na sebeobranu i revolver S&W v ráži .45 ACP. Ten už zastraší každého útočníka.

Naučit se sebeobranu chce čas

Jestliže se člověk chce ubránit silnějším protivníku či protivníkům, může se naučit nějakému způsobu sebeobranu. „Zápas v karate či jiném bojovém sportu začíná úklonou, při vás stojí rozhodčí, který hodnotí, co je dovoleno a co ne. Na ulici nic takového není,“ připomíná podplukovník Kovárník. „Nejvhodnější jsou proto kurzy sebeobranu, v nichž se naučíte sice omezený počet bloků, úderů a podobně, ale natolik

Kdybyste se ale rozhodli pro individuální výcvik, zaplatíte už podstatně víc – od 500 do 1000 korun za hodinu – podle kvality instruktora.

Ze sprejů je nejlepší kayenský pepř

I bez výcviku může člověk odrazit útok agresora, je-li vybaven některým z volně prodávaných mechanických prostředků. K dispozici jsou spreje s různými typy nápl-

Scorpy 200, který kombinuje paralyzér s obranným sprejem, jímž můžete zasáhnout agresora na větší vzdálenost a sílu obrany pak znásobit elektrickým výbojem.

Účinný je ovšem i obranný sprej samotný. Především s náplní na bázi kayenského pepře, která účinkuje i v případech, kdy obyčejný slzný plyn mít efekt nemusí.

Obranné spreje mohou mít trojí podobu vypouštění účinné látky. Nejpopulárnější – především u žen – je aerosol. Má tu výhodu, že pokud ho vystříknete, naplní jeho oblak poměrně velký prostor, takže s ním nemusíte mířit. Jen stříknete před sebe, popřípadě za sebe – při útěku před útočníkem. Jeho nevýhodou je, že pokud vane i jen mírný vítr proti vám, dostanete do obličeje dávku účinné látky také. Druhou nevýhodou je, že aerosol nelze použít v uzavřeném prostoru. Tam nelze použít ani tekutou strelu, která účinnou látku soustřeďuje do úzkého paprsku. Její výhodou je, že zasáhne protivníka na větší vzdálenost – i několika metrů, nevýhodou, že musíte mířit. Miroslav Pasterčík považuje za nejvhodnější spreje s pěnou, protože ty se dají použít i v uzavřeném prostoru – třeba v autě, proto jsou oblíbené například u nočních taxikářů. V jednom se ale všichni, kterých jsme se ptali, shodují: jakýkoli sprej musíte v přípa-

„Sprej musíte v případě možného ohrožení držet v ruce nebo ho mít v kapse, kde není nic jiného.“

dobře, že je umíte užívat automaticky i za stresových situací. To je vlastně principem výcviku speciálních jednotek armád i policie. A to by vás měl dobrý instruktor naučit – i třeba s tím křikem, nadáváním, které agresori často používají.

Takový výcvik ovšem trvá nějakou dobu. Krátké kurzy trvající několik dní či týden dva vám ukážou možnosti, ale nenaučí vás se ubránit většinou silnějším protivníkem. „Pokud se rozhodnete s útočníkem bojovat, musí být vaše obrana dostatečně destruktivní, aby byl protivník natolik paralyzován, že nebude schopen další agrese,“ vysvětluje ing. Karel Strnad z pražského klubu Karate pro život. „To není jednoduché se naučit. Musíte mít znalosti lidské anatomie nejen k tomu, abyste věděli, kam umístit úder, kop či páku, ale také jak použít vlastního těla k tomu, aby úder byl dostatečně razantní. Tedy jak využít své váhy a pohybu. Pokud to umí, může i člověk, který má nějakých pětadesát kilo, udeřit útočníka silou padajícího pytle cementu. Naučit se opravdu efektivně použít základní prvky sebeobranu trvá od tří do šesti měsíců.“ V umění sebeobranu existují dvě cesty – tvrdá a měkká. „Dobrý instruktor by měl umět naučit základní údery karate a podobných tvrdých sportů stejně jako měkkou variantu – aikido, které znáte třeba z filmů se Stevenem Seagalem. To využívá pohybu protivníka, bloků a pák,“ říká Karel Strnad. „Měkká cesta je vhodnější především pro starší lidi – je šetrnější ke kloubům. Ovšem její výcvik trvá déle. Abyste ji uměli efektivně užívat, je zapotřebí už roku a půl až dvou let. A je samozřejmě dobré dál své umění procvičovat, abyste se je naučili užívat automaticky i ve stresových situacích, na což vás musí instruktor také připravit.“

Jestliže se rozhodnete naučit se sebeobranu opravdu na úrovni, musíte jí tedy obětovat dost času. Pokud se výcviku věnujete v oddíle, není příliš finančně náročný – přijde vás na 400 až 600 korun měsíčně.

ni a elektrické paralyzéry. Na účinnost elektrických paralyzérů se mínění různí. Obzvláště přístroje se slabším výbojem a elektrodami blízko sebe nemusí být dostatečně účinné. Na druhou nevýhodu upozorňuje Miroslav Pasterčík: „Samotné paralyzéry svým klientům nedoporučuji, třebaže ty dobré účinné bezpochyby jsou. Dají se použít jen zblízka a to už vás útočník může poslat k zemi dřív, než mu stačí způsobit elektrický šok. A nakonec je může použít proti vám.“ I většina prodáváčů v obchodech se zbraněmi doporučuje spíš přístroj

> NEJPOUŽÍVANĚJŠÍ PROSTŘEDKY OBRANY

Kromě pistolí se při sebeobraně užívají i spreje. Nejúčinnější jsou ty, které mají náplň s kayenským pepřem. Stejná náplň je i v paralyzéro Scorpy 200, který její účinek kombinuje s elektrickým výbojem.

Odborníci Speciálních operací předvádějí klientům v kurzu, jak odzbrojit a znehybnit útočníka s nožem.

dě i jen možného ohrožení, například při cestě ze vchodu baru k čekajícím taxíkům, držet v ruce nebo ho mít v kapse, kde není nic jiného. Jestliže ho při spatření útočníka začne žena hledat v kabelce nebo muž v kapse mezi klíči a zapalovačem, je na zemi dřív, než ho stačí použít.

Pistole, nebo revolver?

Na rozdíl od způsobů obrany, o nichž jsme dosud mluvili, před koupí zbraně musíte skládat zkoušky na zbrojní průkaz. Teprve pak se můžete rozhodnout, jakou si pořídíte. „Pokud se někdo rozhodne koupit si zbraň jen na sebeobranu a nemá se střelbou zkušenosti, doporučil bych mu revolver,“ říká Miroslav Pasterčík. „U toho vlastně stačí jen mačkat spoušť. Jestliže rána selže, je to jen vadou náboje – a stačí zmáčknout spoušť podruhé. Revolver je okamžitě připravený ke střelbě a nemusíte přemýšlet, jestli máte náboj v komoře a pistoli nataženou, nebo ne. Kdybych měl doporučit klientovi pistoli, radil bych mu, aby sáhl po Glocku 19.“

„Mezi nejkupovanější revolyery patří Smith & Wesson 37 a 637 s krátkou hlavní a obdobné zbraně firmy Taurus,“ říká René Brym ve své prodejně na Staroměstském náměstí v Praze. „Jsou poměrně malé, mají rámy z lehkých slitin, a jsou proto vhodné ke skrytému nošení po celý den.“ S tím sou-

hlasí i Jan Vyštajn z prodejny v Hyberské ulici: „Dnes se kupují především revolyery s rámem z lehkých slitin, těžší s ocelovým rámem se už prakticky neprodávají.“ Martin Mottl z prodejny Frankia Lov ale upozorňuje i na jednu z nevýhod těchto zbraní: „Protože jsou lehké, mají velký zpětný ráz a střelenci z nich je nepříliš příjemné, obzvláště v silné ráži, jako je .357 Magnum. Pokud si zákazník chce z revolveru i zastřílet na střelnici, a přesto mít ještě poměrně lehkou zbraň, doporučil bych mu pětiranný Ruger SP 101, který má ocelový rám, ale přesto je ještě nositelný.“

„Výhodou pistole je větší kapacita zásob-

niku i rychlost střelby,“ říká podplukovník Kovárník. „Mohu vám pustit video, které jsme dostali z americké FBI, kde střelec z pistole stačí vystřelit dva zásobníky za stejný čas jako jeho kolega šest ran z revolveru. U toho při spouštění musíte nejen natahnout mechanismus, ale i otočit válcem, pohyb spouště je těžší a nezkušení střelci mají tendenci ránu strhnout a střílet do země.“

Jaké pistole jsou dnes nejpobulárnější? „Především Glock,“ říká René Brym. „Nepatří mezi nejdražší a jsou dnes nejprodávanější nejen u nás. Mají spoustu variant: pro obranu kompaktní model 19 i lehký malý subkompakt – model 26.“ Jan Vyštajn k výčtu přidává ještě pistole Heckler & Koch a špičkové, i když dražší Sig Sauery v kompaktních modelech 228 a 229. „Výhodou Glocku je to, že jsou hladké, nemají žádné vyčnívající součásti jako třeba Sig Sauery, a tudíž při vytažení nemají čím zadržnout o oblečení,“ upozorňuje Martin Mottl.

„Glock je určitě vynikající pistole, ale některým střelcům se nelíbí, že nemá vnější kohout,“ říká podplukovník Kovárník. „Ten, pro koho není finanční stránka rozhodující, sáhne asi po pistoli Heckler & Koch nebo po švýcarském Sig Saueru. I když si myslím, že naše kompaktní ČZ 75 v odlehčeném policejním modelu vám poskyt-

> KOLIK STOJÍ:

osobní strážce (krátkodobě)	>> od 500 Kč/h
osobní strážce (dlouhodobě)	>> od 50 000 Kč/měs.
kurz Speciální operace	>> 16 500/4 dny
pistole Sig Sauer 228	>> asi 30 000 Kč
pistole Heckler & Koch USP kompaktní	>> asi 26 000 Kč
pistole Glock 19	>> asi 18 000 Kč
revolver Ruger SP 101	>> asi 18 500 Kč
revolver SW 637	>> asi 16 000 Kč
kurz sebeobrany (v oddíle)	>> od 500 Kč/měs.
kurz sebeobrany (individuální)	>> od 500 Kč/h

(Ceny jsou přibližné, u poskytovatelů a prodejců se liší.)

SEBEOBRAŇ A PARAGRAFY

Obrana proti agresorovi musí být razantnější nežli útok, co však říká zákon o přiměřené obraně, jsme se zeptali JUDr. Josefa Lžičaře:

Zákon jasně definuje to, co se považuje za nutnou obranu. Je tím čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem. Napadený odvrací nebezpečí, které mu hrozí ze strany útočníka. Odvrátit

nebezpečí, bránit se či bránit jiného důrazně je oprávněn kdokoli, nejen ten, kdo byl bezprostředně ohrožen. Jediné omezení plynoucí ze zákona (je v každém případě posuzováno v jednotlivostech i v souhrnu), je vyjádřeno slovy, že o nutnou obranu nejde, byla-li zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Obrana může být tak intenzivní, aby útok jistě a bez rizika pro napadeného odvrátila. Sama skutečnost, že bránci se použije proti neozbrojenému útočníkovi zbraň, neznamená, že jde o zcela zjevně nepřiměřenou obranu. Bránit se je třeba důrazně a tak účinně, abych odvrátil útok. Útočník si musí být vědom, že při dobře zvolené obraně může utrpět újmu. Judikatura dospěla k závěru, že na vybočení z mezí nutné obrany nelze usuzovat jen z toho, že napadený zranil, popřípadě i usmrtil útočníka, přičemž žádné zranění neutrpěl. Šlo-li o útok bezprostředně hrozící nebo trvající, není taková účinná obrana zcela zjevně nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku. Osobně jsem příznivcem tvrdé a nekompromisní obrany, která útočníka nejen zastaví, ale i přiměřeně a důrazně postihne.

ne stejnou službu. Já osobně preferuji kompaktní ČZ 75 s těžším, ocelovým rámem proto, že nemá při výstřelu takový zdvih a můžete střílet rychleji. Výběr mezi kompakty a subkompakty bych nechal na střelci – kdo má malou ruku, sedí mu i subkompakt s kratší pažbou, zatímco člověk s větší rukou s ním může mít problémy.“

Jestliže jsme si vybrali mezi pistolí a revolverem, stojíme ještě před výběrem

Koupě zbraně je jen začátek

Ludmila Potůčková, tajemnice občanského sdružení Lex, které hájí zájmy držitelů zbraní, je dokladem toho, že každý si může vybrat zbraň, která mu sedne, bez ohledu na velikost a ráži. Drobná dáma střílí na závodech IPSC, tedy praktické i IDPA čili obranné střelby z pistole Sig Sauer – nikoli kompaktní, ale „full size“ modelu 226 – a z revolveru S&W ráže .45 ACP. Obojí také nosí

ráže. Při sebeobraně je nejdůležitější její zastavovací účinek. V případě revolverů s krátkou hlavní kolem dvou palců máte vlastně na výběr jen mezi dvěma – mezi ráží .38 a .357 Magnum. „Rozhodně bych doporučil osmatřicítku, obzvláště v revolvrech s rámem z lehkých slitin,“ říká Miroslav Pasterčák. „Tristapadesátčmíčka je už příliš silná a hrozí, že protivníkem prolétne a může ohrozit další osoby. Také se z těchto revolverů střílí velmi nepohodlně.“ Hity současného pistolového střeliva jsou 9 mm Luger, .40 SW a .45 ACP. „Ráže devět milimetrů je pro obranu dostačující,“ říká pplk. JUDr. Kovárník. „I když ve světě směřuje trend k rážím s vyšším zastavovacím účinkem. Ať už v jakékoli ráži ale k sebeobraně užijete jen celoplaštové střelivo.“

jako zbraň k sebeobraně. „Se zbraní je to jako s autem,“ říká. „Když si udeřáte řidičák, rozhodně nejste zkušený řidič. Tím se stanete, teprve až najedzíte autem tisíce kilometrů. Stejně tak ten, kdo nastřílí pár ran na střelnici a zkouškách, není zkušený střelec. Navíc s autem jezdíte v reálném provozu, se zbraní trénujete nikoli v reálných podmínkách sebeobraně, kdy vám stres část získaných vědomostí a dovedností smaže. A tak podobně jako řidič, který sedne za volant poprvé třeba rok dva po složení zkoušek, může být v krizové situaci na silnici nebezpečný sobě i ostatním, může být střelec, který nosí zbraň jednou za čas bez příslušného tréninku, nebezpečný sobě i jiným lidem v případě, že ji najednou musí použít.“ Pokud počítáte s dalším rozvíjením

Nejprodávanejšími pistolemi jsou zbraně značky Glock, model 19 má kompaktní rozměry.

Pistole Heckler & Koch dostanete v populárních rážích 9 mm, .40 S&W, i .45.

Podplukovník Kovárník z policejní akademie ČR nedá dopustit na ČZ 75 Compact.

dovednosti ve střelbě, nemusíte se podle ní bát pořídit si zbraň, protože, jak říká, „police i soudy už dnes přiznávají občanovi právo bránit se i se zbraní v ruce dřív než in memoriam“.

„Lepší je zbraň mít a třeba ji nikdy v životě nemuset použít jinak než na střelnici, než ji nemít, když ji nutně potřebujete k záchraně života nebo zdraví,“ říká výkonný ředitel Lexu Stanislav Gibson. Sdružení pořádá střelby v obranné disciplíně IDPA především pro ty, kteří se necítí na závody vypíchané třeba střeleckými kluby. „Při obranné střelbě musí střelec užívat i krytí za překážkami. Tahle disciplína je proto daleko nejbližší opravdovým obranným situacím. Pořádá se pro všechny druhy zbraní až po nejmenší, jako například pětiranné revolvery s rámy z lehkých slitin, pro záložní zbraň, jako je třeba český Kevin ze Vsetína. Z nich se pak v jednotlivých situacích střílí méně ran, aby se je člověk naučil používat bezpečně a přitom si nezničil při zpětném rázu výstřelou ruku. Řada majitelů zbraní se stydí přihlásit na oficiální závody, protože si myslí, že se tam na ně budou zkušenější střelci dívat spatra. Na naše závody mohou přijít, poprvé se třeba jen dívat, jak si vedou zkušenější střelci, podruhé si to už zkusit sami. A nebát se zeptat, co dělají špatně. Každý jim rád poradí. Naučí se tak řešit různé situace, které mohou nastat, střílet nejen rukama, ale především hlavou. Vědět, kdy mohou zbraň použít, a kdy ne, kam střílet mohou, a kam ne. Doporučil bych střílet jednou dvakrát měsíčně v různých modelových situacích, nejen na střelnici nasypat pár desítek ran do terče.“